

SA HAAPSALU JA LÄÄNEMAA MUUSEUMID

Arengukava eelnõu aastateks 2023-2026

SISSEJUHATUS

2013. aastal tööd alustanud Sihtasutuse Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid (edaspidi Sihtasutus) moodustasid Eesti Vabariik ja Haapsalu linn.¹ Sihtasutus on Läänemaa Muuseumi õigusjärglane. Haapsalu linna poolt anti asutusele üle seni linnasutusena toimunud raudteemuuseum ja piiskopilinnus. Viimase tööd korraldas aastatel 2006-2013 Sihtasutus Haapsalu Piiskopilinnus.

Sihtasutuse eesmärgid on vastavalt põhikirjale Läänemaa ja Haapsalu linna kultuuri- ja looduspärandi ning Eesti side ja raudtee ajaloo tutvustamine ja populariseerimine ning Haapsalu linna ja piirkonna konkurentsivõime tugevdamine.

Asutus korraldab näituse- ja arendustegevusi viies struktuuriüksuses: raekoja hoones, piiskopilinnuses, raudteejaama kompleksis ja selle välialal, Iloni lmedemaa galeriis ja teemakeskuses ning Ants Laikmaa muuseumis.² Käesolev arengukava ei käsitle SA Rannarootsi Muuseum tegevusi, mis on esitatud muuseumi strateegias aastateks 2021-2025.³

MEIE MISSIOON

Hoides kultuuri ja pärandit tugevdame kohalikku identiteeti, avardame silmaringi ning tutvustame Läänemaa olemust ja kuvandit.

¹ 23. mai 2013. aasta Vabariigi Valitsuse korraldusega nr 240 anti kultuuriministrile volitus asutada Sihtasutus Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid. Sihtasutuse asutamisosus kinnitati 18. juunil 2013.

² Kultuurimälestised vastavalt reg. nr. 15393 (raekoda),15391 (piiskopilinnus),4089 (Ants Laikmaa elukoht), 15396 (jaamahoone ja selle kompleks).

³ <https://www.aiboland.ee/muuseum/ametlik/>

MEIE VISIOON

Kujundame professionaalselt ja kestlikult unikaalset kooslust erinevatest Haapsalu, Läänemaad ning Eesti kultuuri ja ajalugu tutvustavatest ekspositsioonidest ja keskkondadest.

Meie tegevustele annavad ainet illustratsioonikunsti pärlid, raudteepärandi lugu, sideajaloo pärand, silmapaistev ajajärk eesti kunstiloost ning Haapsalu ajalugu nii keskaegse võimu- ja valitsemiskeskuse kui hilisema kuurortlinnana.

Toome Haapsalu ja Läänemaa lood külalisteni lähemalt ja kaugemalt ning koordineerime piirkonna ajalugu käsitlevat teaduslikku uurimistööd.

ORGANISATSIOONI PÕHIVÄÄRTUSED

Oleme oma tegevuses -

usaldusväärsed ja professionaalsed: peame tähtsaks vastutust olla teadmispõhiste sõnumite vahendaja ning kogukonnale vajalik nõustaja kultuuripärandi hoidmisel.

koostööle avatud ja uuenduslikud: soovime muuseumivaldkonna arendamisel olla hinnatud koostööpartner nii Eesti siseselt kui ka rahvusvaheliselt.

keskkonnateadlikud ja vastutustundlikud: väärtustame oma tegevuses keskkonnateadlikke hoiakuid, mis toetavad ühiskonna jätkusuutliku arengut. Peame oma töö korraldamisel oluliseks järgida ringmajanduse põhimõtteid ning järgida roheline muuseumi eesmärke.

STRATEEGILISED EESMÄRGID 2023-2026

1. Muuseumide ekspositsioonid ja programmid on külastajate jaoks atraktiivsed ning inspireerivad.
2. Muuseumide kogud on hoitud ning hallatud professionaalselt ja selleks vajalikes tingimustes.
3. Muuseumide tegevus rikastab piirkonna hariduselu ning hoiab Läänemaa ajaloo teadusliku käsitlemise järjepidevust.
4. Sihtasutus on professionaalselt ning kestlikult juhitud kultuuriorganisatsioon.

STRATEEGILINE AMBITSIOON NING VÕTMEGEVUSED 2023-2026

1. Muuseumide ekspositsioonid ja programmid on külastajate jaoks atraktiivsed ning inspireerivad.

Möödik	Selgitus	2022	2023	2025	2027
Külastajate koguarv	Kõik näitusekülastused kokku	54 716	60 000	68 000	78 000 ⁴
Muuseumi veebilehtede külastatavus	Külastuste arv veebilehtedel aastas	185 000	200 000	236 000	270 000
Külastajate rahulolu	Kodulehe ankeedi kaudu kogutav tagasiside	<i>Metoodika ja tehniline lahendus on väljatöötamisel, sihiks on rahulolu tase vähemalt 8,5/10.</i>			

Võtmetegevused:

- Külastajate rahulolu ja tagasisidet mõõtvat metoodika ja tehnilise lahenduse väljatöötamine (2023).
- Ants Laikmaa muuseumi uue püsinäituse avamine (2024).
- Rahvusvaheliste näituste korraldamine Saksamaal, Rootsis, Lätis (2023-2025).

⁴ 2019. aastal oli sihtasutuse külastatavus 82.054 külastajat, mis langes seoses COVID 19 pandeemiaga 2021. aastaks tasemele 49.024. Eesmärk on jõuda külastajate arvult võimalikult lähedale 2019. aasta tasemeni.

- Raudtee- ja Sidemuuseumi uue püsiekspositsiooni avamine jaamahoones (2025-2026) ja veeremi uue väliala ettevalmistamine (2026-2027).
- Ajutiste näituste kava koostamine ja elluviimine.
- Turundus- ja meediategevuste kavandamine ja elluviimine.
- Rohelise muuseumi tegevuspõhimõtete järgimine (taaskasutus, süsteemne jäätmemajandus, energiakulu ja keskkonna jalajälje vähendamine erinevate lahenduste kaudu nt säästlikumas haljastuses jt valdkondade juures jm).

2. Muuseumide kogud on hoitud ning hallatud professionaalselt ja selleks vajalikes tingimustes.

Mõõdik	Selgitus	2022	2023	2025	2027
Museaalide digiteerimine	Digiteeritud museaalide osakaal	57%	62%	70%	75%
Kogude sisestamine MuS-i	MuS-i sisestatud kogude osakaal	96%	98%	100% ⁵	100%

Võtmetegevused:

- Raudteeajaloo kogude retrospektiivne sisestamine (tähtaeg 2024).
- Isikukogude arvelevõtt ja kirjeldamine (Ants Laikmaa, Erich Jaansoo, Hans Alver, Heljo Talmel) (2025).
- Kogude ettevalmistamine pärandihoidla jaoks (alates 2025).
- Sideajaloo kogude korrastamine (tähtaeg 2027).

3. Muuseumide tegevus rikastab piirkonna hariduselu ning hoiab Läänemaa ajaloo teadusliku käsitlemise järjepidevust.

Mõõdik	Selgitus	2022	2023	2025	2027
Haridusprogrammides osalemine	Haridusprogrammides osalejate arv kokku	3270	3700	4500	5000
Laste ja noorte gruppide õpetajate tagasiside haridusprogrammidele	Õpetajatele suunatud küsitluse tagasiside	<i>Sihiks on rahulolu tase vähemalt 8,5/10.</i>			

⁵ Sisestamisel all on silmas peetud kogu SA HLM kogu.

Läänemaa muuseumide toimetiste ilmumissagedus	Toimetiste ilmumine vastavalt kavandatud plaanile	XXIV	XXV	XXVI XXVII	XXVIII XXIX
---	---	------	-----	---------------	----------------

Võtmetegevused:

- Ekspositsioonidele tuginevate haridusprogrammide väljatöötamine ja elluviimine
- Erinevate ainete õpetajaid hõlmava koostöövõrgustiku töös hoidmine (nii Läänemaal kui ka kaugemal asuvate koolide kaudu)
- Täiskasvanutele suunatud tegevuste ja programmide väljatöötamine ning elluviimine
- Praktikatega seotud koostöövõimaluste arendamine (nt käsitöö, turisminduse, mööbli restaureerimise jt valdkondades)
- Iga-aastase Läänemaa Muuseumi ajalookonverentsi korraldamine
- Läänemaa muuseumide toimetiste arendustöö eesmärgiga jõuda 1.2 klassifikatsioonini (2026)
- Lääne-Eesti regioonile arheoloogia- ja ehitismälestiste kaitse alase korraldava ja nõustava kompetentsi pakkumine
- Rahvusvahelistes muuseumi- ja teadusalastes koostöövõrgustikes osalemine

4. Sihtasutus on professionaalselt ning kestlikult juhitud kultuuriorganisatsioon.

Mõõdik	Selgitus	2022	2023	2025	2027
Töötajate rahulolu	Töötajate rahulolu skaalal 0-6 on vähemalt 4,5	5,03 ⁶	4,5-5,0	4,7-5,0	4,7-5,0
Finantseesmärgid	Omatulu osa eelarve mahust	35 %	37 %	38 %	43 %

Võtmetegevused:

- Töötajate professionaalsust toetava töökeskkonna arendamine
- Töötajate rahuloluküsitluse läbiviimine
- Koolitus- ja arendustegevuste kavandamine ning elluviimine
- Investeeringute plaani elluviimine:

⁶ Töötajate rahulolu uuring viidi läbi ajavahemikus 09.02.-14.02.23. (CreativityLab).

Prioriteetsed investeeringud 2024-2026⁷

<i>Objekt</i>	<i>Eeldatav maksumus</i>	<i>Kommentaar</i>
Raudtee- ja Sidemuuseum	3 500 000	EL struktuurifondide toetamise korral – uus veeremi väliala ja muuseumi püsiekspositsioon (kõlgsneva investeeringuga lisanduvad kulud, mis tehakse riigi poolt raudteetaristu arendamisega seoses).
Linnuse ringmüür	180 000	Avariiliste lõikude konserveerimine.
Külastuskeskkonda parendavad remonditööd	220 000	Laikmaa majamuuseumi invatualett; Imedemaa ja Raekoja ventilatsiooni uuendamine; Imedemaa katusevahetus; veeremi remont-restaureerimine.

Arengukava elluviimine

Arengukava kinnitatakse SA Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid nõukogu otsusega. Vähemalt üks kord aastas annab juhatuse liige nõukogule ülevaate arengukavas kirjeldatud eesmärkide täitmise ning vajalike muudatuste või täpsustuste kohta. Sihtasutuse arengukava on ühtlasi lähtealuseks sihtasutuse finants- ja tööplaani koostamisel.

⁷ Investeeringud sõltuvad KuM EL struktuurifondide kaasfinantseeringu ja remondifondi sihtotstarbeliste toetuste eraldamisest.